

KAPITTEL 2

Gjennomgang av artiklene i Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen

Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen består av en hoveddel med 53 artikler. I tillegg inneholder den 7 Protokoller og 2 Vedlegg. Det er dessuten utarbeidet et Omforent møtereferat.

Avtalens innledning.

Innledningen viser til EØS-avtalens artikkel 108 hvor EFTA-landene påtar seg å opprette et uavhengig overvåkingsorgan og en domstol. Videre minnes det om viktigheten av å få til en ensartet tolkning i EØS-området av det EØS-regelverket som i sitt materielle innhold er identisk med EF-regelverket, samt viktigheten av å sikre like konkurransevilkår og lik behandling av individer og foretak i EØS-området når det gjelder varebytte og bevegelse for personer, tjenester og kapital. Nødvendigheten av samarbeid, informasjonsutveksling og konsultasjoner mellom EFTAs overvåkingsorgan og EF-kommisjonen understrekes, både når det gjelder generelle spørsmål og i enkeltsaker.

Det påpekes at innledningene til en del EF-rettsakter vil kunne ha betydning for tolkningen av tilsvarende regler som inngår i Protokoll 1 til 4 og Vedlegg I og II i Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Endelig fastslås det i innledningen at man ved anvendelsen av Protokoll 1 til 4 i Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen skal ta tilbørlig hensyn til EF-kommisjonens praksis forut for avtalens ikrafttreden.

DEL I

Artikkel 1

definerer begrepene «EØS-avtalen» og «EFTA-stat» og tilsvarer i innhold EØS-avtalens artikkel 2 a) og b).

Med «EØS-avtalen» menes ifølge bokstav a) for det første avtalens hoveddel med dens 129 Artikler. Dessuten inngår de 49 protokollene og de 22 vedleggene, samt de ca. 1300 EF-rettsakter som vedleggene henviser til.

Av bokstav b) fremgår det at når Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen bruker uttrykket «EFTA-stat» betyr dette de EFTA-land som både er parter i EØS-avtalen og Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen.

Artikkel 2

er identisk med de første to avsnitt i EØS-avtalens artikkel 3, og fastslår at avtalepartene skal treffe alle egnede tiltak for å oppfylle Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Partene plikter å avstå fra tiltak som kan sette Avtalens målsettinger i fare.

Artikkel 3

er i nr. 1 identisk med EØS-avtalens artikkel 6. EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen skal anvende det regelverk som i sitt materielle innhold er identisk med tilsvarende EF-regelverk i samsvar med EF-domstolens avgjørelser fram til tidspunktet for undertegningen av EØS-avtalen. EFTA-landene vil ikke være bundet av fremtidige dommer fra EF-domstolen.

Artikkel 3 nr. 2 slår fast at EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen skal ta «tilbørlig hensyn» til de rettsavgjørelser som EF-domstolen treffer etter undertegning av EØS-avtalen.

DEL II EFTAS OVERVÅKINGSORGAN

Artikkel 4

fastslår at EFTAs overvåkingsorgan opprettes gjennom Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Overvåkingsorganet skal være uavhengig.

Artikkel 5

gir EFTAs overvåkingsorgan de oppgaver som er nødvendige for å sikre at EØS-avtalen virker etter sin hensikt. Det er å:

- sikre at EFTA-landene oppfyller EØS-avtalen og Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen
- sikre at EØS-avtalens konkurranseregler overholdes
- følge med i hvorvidt EF og de enkelte EF-land overholder EØS-avtalen

Artikkel 5 nevner også de virkemidler som EFTAs overvåkingsorgan har til rådighet. EFTAs overvåkingsorgan skal treffe vedtak og andre tiltak som EØS-avtalen og Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen hjemler. Videre skal det gi anbefalinger, uttalelser,

Om samtykke til ratifikasjon av EFTA-avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen, og EFTA-avtalen om Den faste komité

meldinger eller retningslinjer. Overvåkingsorganet skal dessuten samarbeide med, utveksle informasjon med og konsultere EF-kommisjonen når dette følger av de to avtalene. EFTAs overvåkingsorgan skal dessuten ha de nærmere angitte oppgaver som følger av Protokoll 1 til Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Disse oppgavene betegnes som forvaltningsoppgaver. På EF-siden utføres tilsvarende oppgaver av EF-kommisjonen. På EFTA-siden vil disse oppgavene bli fordelt mellom EFTAs overvåkingsorgan og EFTAs faste komité.

Artikkel 6

fastslår at EFTAs overvåkingsorgan kan be nasjonale myndigheter og foretak om nødvendige opplysninger i henhold til EØS-avtalen og Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen.

Artikkel 7

fastslår at EFTAs overvåkingsorgan skal bestå av 7 personer, som må være statsborgere i EFTA-landene. Oppnevningen skal skje på grunnlag av generell kompetanse og det skal ikke være tvil om medlemmenes uavhengighet. Valget skal skje av EFTA-landene i fellesskap, jf. Artikkel 9.

Artikkel 8

utdyper nærmere kravene til uavhengighet for Overvåkingsorganets medlemmer. De skal ikke kunne innhente eller motta instruks fra regjeringer og andre, og de skal avstå fra handlinger som er uforenlig med deres plikter. EFTA-landene forplikter seg på sin side til å avstå fra forsøk på å påvirke medlemmene.

Medlemmene av Overvåkingsorganet skal ikke kunne utøve annen virksomhet, hverken i forbindelse med eller utenfor næring. De har plikt til å opptre i samsvar med de strenge krav som settes til stillingen, også etter at de er fratrudd. Dersom de overtrer disse forpliktelsene, kan de avskjediges av EFTA-domstolen etter innstilling fra Overvåkingsorganet og fratras pensjon eller andre rettigheter.

Artikkel 9

fastslår at medlemmene av EFTAs overvåkingsorgan skal oppnevnes av EFTA-landenes regjeringer i fellesskap, jf. Artikkel 7. Oppnevningstiden er 4 år, med adgang til gjenoppnevning.

Artikkel 10

fastslår at dersom man må erstatte et medlem før funksjonstiden går ut, vil oppnevningen

bare gjelde for resten av den opprinnelige funksjonsperioden.

Artikkel 11

sier at dersom et medlem skulle bli uskikket til å ivareta sine oppgaver kan EFTA-domstolen, etter anmodning fra Overvåkingsorganet, beslutte at vedkommende medlem skal tre tilbake.

Artikkel 12

fastsetter at EFTA-landenes regjeringer i fellesskap oppnevner formannen for EFTAs overvåkingsorgan blant medlemmene, for en periode på to år.

Artikkel 13

fastslår at EFTAs overvåkingsorgan skal vedta sin forretningsorden.

Artikkel 14

fastslår at EFTAs overvåkingsorgan skal ansette den nødvendige stab. Organet kan også rådføre seg med eksperter eller nedsette komitéer og andre grupper når dette anses nødvendig for å utføre oppgavene. For å ivareta kravet om uavhengighet, er det ikke bare medlemmene av Overvåkingsorganet som skal avstå fra å søke eller motta instruks fra regjeringer og andre, jf. artikkel 8. Etter Artikkel 14 gjelder dette også øvrige personer knyttet til Overvåkingsorganet. De ansatte pålegges taushetsplikt i forhold til de opplysninger som EFTAs overvåkingsorgan mottar. Dette gjelder også etter at de er fratrudd. Særlig gjelder dette opplysninger om foretak, deres forretningsforbindelser og produksjonskostnader.

Artikkel 15

fastslår at vedtak i EFTAs overvåkingsorgan skal treffes ved flertall og at formannen har dobbeltstemme i tilfelle stemmelikhet. Det skal fastsettes i forretningsordenen hvor mange medlemmer som må være til stede for at Overvåkingsorganet skal være beslutningsdyktig. Av Artikkel 13 fremgår at Overvåkingsorganet vedtar denne.

Artikkel 16

fastslår at EFTAs overvåkingsorgan skal begrunne sine vedtak. Dette er viktig for at såvel nasjonale myndigheter som foretak skal kunne vurdere de hensyn som er lagt til grunn i tilfelle klage til EFTA-domstolen.

Artikkel 17

fastslår at vedtak fattet av EFTAs overvåkingsorgan som hovedregel skal meddeles

Om samtykke til ratifikasjon av EFTA-avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen,
og EFTA-avtalen om Den faste komité

dem de er rettet mot og få virkning fra underretningstidspunktet. Unntak kan gjøres når dette følger av EØS-avtalen eller Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen.

Artikkel 18

forutsetter at EFTAs overvåkingsorgan som hovedregel skal offentliggjøre sine vedtak når dette følger av bestemmelsene i Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen og EØS-avtalen.

Artikkel 19

fastslår at de vedtak om bøter og tvangsmulkt som EFTAs overvåkingsorgan treffer, skal kunne tvangsfullbyrdes i henhold til EØS-avtalens artikkel 110, som bestemmer at slike vedtak skal utgjøre et selvstendig tvangsgrunnlag. Tvangsfullbyrdelse skal skje etter vedkommende lands regler og nasjonale domstoler kan prøve om disse bestemmelsene er overholdt.

Bare vedtak i konkurransesaker om illeggelse av bøter og tvangsmulkt vil kunne danne grunnlag for tvangsfullbyrdelse, og fullbyrdelsen skal skje i foretakenes aktiva. Fullbyrdelse av vedtak fattet av EFTAs overvåkingsorgan om slike bøter og tvangsmulkt, innebærer at Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen må behandles av Stortinget etter reglene i Grunnlovens § 93, dvs. med $\frac{3}{4}$ flertall. En nærmere behandling av denne problemstilling er gitt i St.prp. nr. 100 (1991-92) om samtykke til ratifikasjon av EØS-avtalen. Det vises særlig til omtalen av artikkel 110 i kapittel 3 og pkt. 8.10.

Artikkel 20

svarer til EØS-avtalens protokoll 23, artikkel 12. Bestemmelsen fastslår at individer og foretak kan velge hvilke offisielle språk i EFTA- eller EF-medlemslandene de vil benytte som korrespondansespråk med EFTAs overvåkingsorgan ved meldinger, søknader og klager. Dette gjelder alle ledd i saksbehandlingen, uansett om saken opprinnelig ble tatt opp av Overvåkingsorganet eller vedkommende foretak. At man kan henvende seg på et EF-språk skyldes at EFTAs overvåkingsorgan vil kunne være kompetent organ i saker som gjelder EF-foretak. Av artikkel 12 til protokoll 23, fremgår det at EFTA-foretak har tilsvarende rettigheter hvor EF-kommisjonen er kompetent organ.

I EØS-avtalens protokoll 24, artikkel 12, er det gjort en modifikasjon av denne hovedregelen når det gjelder foretakssammenslutninger. I slike saker er tidsaspektet svært viktig. Dersom et foretak velger å benytte et språk

som ikke er et offisielt språk eller arbeidsspråk i det aktuelle overvåkingsorgan, skal det samtidig vedlegge en offisiell oversettelse til et slikt språk.

Artikkel 21

bestemmer at EFTAs overvåkingsorgan skal offentliggjøre en årsrapport om sine aktiviteter. Årsrapporten vil gi myndigheter og foretak informasjon som er viktig for å vurdere utviklingen i EØS-samarbeidet.

DEL III EFTA-STATENES OPPFYLLELSE AV SINE FORPLIKTELSER ETTER EØS-AVTALEN OG DENNE AVTALE

Artikkel 22

fastslår at EFTAs overvåkingsorgan skal føre tilsyn med at EFTA-landene overholder sine forpliktelser i henhold til EØS-avtalen og Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Bestemmelsen må ses i sammenheng med Artiklene 23 til 25 i Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen, som gir særregler for overvåkingen av reglene om offentlig innkjøp, statsstøtte og konkurranse, samt Artikkel 31, som angir de tiltak EFTAs overvåkingsorgan skal treffe dersom et EFTA-land bryter avtaleforpliktelsene. En mer utførlig redegjørelse er gitt i kapittel 4.

Artikkel 23

omhandler de oppgaver EFTAs overvåkingsorgan skal ha i forbindelse med kontroll av bestemmelsene om offentlig innkjøp. Dette regelverket finnes i vedlegg XVI til EØS-avtalen. Dersom Overvåkingsorganet konstaterer brudd på reglene om offentlig innkjøp, vil det gå fram i henhold til fremgangsmåten i Artikkel 31 i Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Dersom EFTAs overvåkingsorgan mener at det i tillegg foreligger en klar og åpenbar overtredelse, kommer reglene i Protokoll 2 til Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen til anvendelse. Protokoll 2 gir Overvåkingsorganet adgang til straks å kreve at overtredelsen bringes til opphør. Det vises til behandlingen i kapittel 4.3 og St.prp. nr. 100 (1991-92) pkt. 4.13.

Artikkel 24

omhandler de oppgaver EFTAs overvåkingsorgan har i forbindelse med håndhevelse av statsstøttereglene. Regelverket er omhandlet i St.prp. nr. 100 (1991-92) kapittel 3 når det gjelder artikkel 49 og 61 til 64, samt i pkt. 4.12.

Protokoll 3 til Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen gir særregler for EFTAs

Om samtykke til ratifikasjon av EFTA-avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen, og EFTA-avtalen om Den faste komité

overvåkingsorgans behandling av statsstøtte. Gjeldende nasjonale støtteordninger vil bli vurdert i samråd med EFTA-landene. Selv om Overvåkingsorganet kommer til at det foreligger regelbrudd, vil det kunne unnlate å forfølge saken, f.eks. dersom det foreligger særlige forhold.

Dersom Overvåkingsorganet velger å forfølge saken, skal landet uttale seg. Finner Overvåkingsorganet etter dette at støtten strider mot EØS-avtalen, skal ordningen avvikes eller kreves endret innen en gitt frist. Dersom landet ikke retter seg etter vedtaket, kan saken sendes direkte til EFTA-domstolen, uten å gå veien om den normale fremgangsmåten som følger av Artikkel 31 i Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen.

Protokoll 3 fastslår at EFTA-landene i fellesskap kan godkjenne gjeldende og nye støtteordninger, selv om de er i strid med EØS-avtalens bestemmelser. Forutsetningen er at spesielle omstendigheter tilsier dette.

Planer om nye støtteordninger skal meldes til Overvåkingsorganet i god tid. Dersom det finner at ordningen ikke er i overensstemmelse med EØS-avtalen, skal det iverksettes en undersøkelsesprosedyre. I så fall kan ordningen ikke iverksettes før vedtak fattes. Vedkommende land og berørte foretak kan påklage vedtak til EFTA-domstolen.

Artikkel 2 i Protokoll 3 gir særlige regler om komitébehandling av statsstøtte innen samferdselssektoren.

EFTAs overvåkingsorgan kan vedta visse anbefalinger, uttalelser o.l., jf. Artikkel 5, nr. 2 (b) i Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Etter at Avtalen er trådt i kraft, skal Overvåkingsorganet vedta en rekke ikke-bindende retningslinjer, som svarer til dem som er nevnt i Vedlegg I til Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen.

Det vises forøvrig til behandlingen i kapittel 4.4.

Artikkel 25

omhandler EFTAs overvåkingsorgans oppgaver ved kontrollen med at konkurransereglene overholdes. Regelverket som skal anvendes er behandlet i St.prp. nr. 100 (1991-92), kapittel 3 (artikkel 53 til 60), og i kapittel 4.2.

Protokoll 4 til Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen gir særregler for EFTAs overvåkingsorgans behandling av konkurranseområdet. Når det gjelder det nærmere innhold, vises det til omtalen av Protokollen i kapittel 4.5.

På tilsvarende måte som på statsstøtteområdet, skal Overvåkingsorganet vedta en rekke ikke-bindende retningslinjer for dettes videre arbeid, jf. Artikkel 25, annet ledd. Disse

retningslinjene tilsvarer de bestemmelser som er nevnt i Vedlegg II til Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen.

Artikkel 26

viser til en rekke bestemmelser i EØS-avtalen som gjelder samarbeid, utveksling av opplysninger og konsultasjoner mellom Overvåkingsorganet og EF-kommisjonen, både i sin alminnelighet og i enkeltsaker. Bestemmelse- ne tar sikte på å bidra til ensartet praksis i hele EØS-området. Det vises til den generelle bestemmelsen i EØS-avtalens artikkel 109. Denne suppleres med bestemmelsen i EØS-avtalens artikkel 58 om konkurranse og artikkel 62 nr. 2 om statsstøtte. Dessuten er det tilsvarende regler i EØS-avtalens protokoll 1 om gjennomgående tilpasninger og i protokoll 23, 24 og 27 som gjelder samarbeid på konkurranse-, foretakssammenslutnings- og statsstøtteområdet.

DEL IV EFTA-DOMSTOLEN

Artikkel 27

fastslår at EFTA-domstolen opprettes gjennom Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Den skal virke i samsvar med reglene i Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen og EØS-avtalen. Opprettelsen av Domstolen følger av EØS-avtalens artikkel 108 nr. 2.

Artikkel 28

fastslår at det skal være 7 dommere i EFTA-domstolen. Tallet svarer til antall EFTA-stater. Det er imidlertid ikke noe formelt krav at alle 7 nasjonaliteter skal være representert i Domstolen eller at dommerne skal være borgere av EFTA-stater, slik tilfellet er med medlemmene av EFTAs overvåkingsorgan, jf. Artikkel 7. Artikkel 30 bestemmer imidlertid at det skal være enighet mellom medlemslandenes regjeringer om oppnevningene. I praksis vil derfor EFTA-landene fremme en kandidat hver.

Artikkel 29

inneholder regler om Domstolens organisering og kravene til beslutningsdyktighet. Domstolen skal møte i plenum, men etter anmodning kan EFTA-landenes regjeringer bli enige om å la Domstolen etablere kammere.

Domstolen er bare beslutningsdyktig når et ulike antall og minst 5 dommere er til stede. I praksis må derfor antall tilstedeværende dommere være enten 5 eller 7, så lenge det ikke er gjort vedtak om å etablere kammere.

Om samtykke til ratifikasjon av EFTA-avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen, og EFTA-avtalen om Den faste komité

Artikkel 30

angir kravene til dommernes kvalifikasjoner. Det skal ikke være tvil om deres personlige uavhengighet. Videre skal de enten være kvalifisert til sitt hjemlands høyeste dommerembete, eller ha en faglig dyktighet som jurist som er alminnelig anerkjent. Dommerne utpekes av medlemsstatene i fellesskap for en seksårsperiode, med mulighet for gjenopptnevning. For å sikre kontinuiteten, skal perioden for hhv. 3 og 4 dommere utløpe hvert tredje år. Første utskifting skjer etter tre år, ved loddtrekning.

Dommerne velger selv Domstolens formann. Valgperioden er tre år, med mulighet for gjenvalg.

Artikkel 31

fastsetter at EFTAs overvåkingsorgan kan stevne et EFTA-land for Domstolen dersom det mener at et land ikke oppfyller sine forpliktelser etter EØS-avtalen eller Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Etter bestemmelsen kan dette først skje etter at Overvåkingsorganet har gitt vedkommende land en begrunnet uttalelse i saken. Denne kan først fremsettes etter at landet har hatt anledning til å uttale seg. Overvåkingsorganet skal sette en frist for landet til å rette seg etter uttalelsen. Dom avsagt av EFTA-domstolen er bindende, jf. Artikkel 33 og kan ikke ankes.

Artikkel 32

gir et EFTA-land adgang til å gå til sak mot et annet EFTA-land når det er oppstått uenighet mellom dem om tolkningen eller anvendelsen av EØS-avtalen, Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen eller avtalen om Den faste komité. På grunnlag av erfaringer fra EF, vil eventuelle tvister mellom EFTA-land ventelig bli søkt løst politisk, eller ved at EFTAs overvåkingsorgan tar opp saken etter fremgangsmåten i Artikkel 31.

Artikkel 33

pålegger EFTA-landene å rette seg etter en dom av EFTA-domstolen. Avtalen inneholder ingen sanksjonsmulighet overfor et land som ikke retter seg etter en dom.

Artikkel 34

De avtalebestemmelser som gir personer og foretak rettigheter og plikter, skal være gjennomført i nasjonal lovgivning. Mange av EØS-avtalens bestemmelser vil dermed kunne tolkes og anvendes av nasjonale domstoler.

Artikkel 34 fastslår at EFTA-domstolen skal ha adgang til å gi ikke-bindende uttalelser om

tolkningen av EØS-avtalen, etter anmodning fra nasjonale domstoler i EFTA-landene. Hensynet bak denne regelen er ønsket om at EFTA-landene skal tolke og anvende EØS-regelverket mest mulig ensartet.

Det enkelte EFTA-land kan bestemme at slike anmodninger bare skal kunne komme fra nasjonale domstoler som dømmer i siste instans. I Norge vil forliksrådene bli holdt utenfor ordningen.

Artikkel 35

fastslår at Domstolen har full prøvingsrett i forhold til sanksjoner vedtatt av EFTAs overvåkingsorgan. Domstolen vil derfor alltid kunne prøve størrelsen på de bøter og tvangsmulktar som Overvåkingsorganet illegger i konkurransesaker.

Artikkel 36

fastslår at ethvert EFTA-land kan klage til EFTA-domstolen over vedtak truffet av EFTAs overvåkingsorgan dersom det påberopes at vedtaket lider av visse mangler. Dette gjelder ved kompetansemangler, saksbehandlingsfeil, overtredelse av avtaleverket eller maktmisbruk.

Individer og juridiske personer har samme klageadgang, når de er part i henhold til vedtaket eller har en direkte rettslig interesse i saken. Klage over Overvåkingsorganets vedtak i statsstøtte- eller konkurransesaker omfattes av denne bestemmelsen.

Klagefristen er to måneder etter forkynnelsen av Overvåkingsorganets vedtak. Dersom forkynnelsen ikke skjer, løper klagefristen fra den dag klager fikk kjennskap til vedtaket. Dersom en klager vinner fram med sin påstand, skal vedtaket kjennes ugyldig.

Artikkel 37

gir Domstolen adgang til å fastslå at Overvåkingsorganet har brutt EØS-avtalen eller Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen gjennom passivitet. Før en slik sak anlegges, må imidlertid Overvåkingsorganet være oppfordret til å handle.

Artikkel 38

sier at dersom Domstolen erklærer et vedtak av EFTAs overvåkingsorgan for ugyldig, eller at dette har brutt EØS-avtalen eller Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen ved passivitet, skal Overvåkingsorganet iverksette de nødvendige tiltak for å etterkomme Domstolens avgjørelse.

Artikkel 39

gir Domstolen kompetanse til å avgjøre de spørsmål som er omtalt i Artikkel 46, annet

Om samtykke til ratifikasjon av EFTA-avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen, og EFTA-avtalen om Den faste komité

ledd. Dette gjelder Overvåkingsorganets erstatningsansvar utenfor kontraktsforhold.

Artikkel 40 fastslår at saksanlegg for Domstolen ikke skal ha oppsettende virkning. Domstolen kan imidlertid fatte vedtak om det motsatte. Slike vedtak vil vanligvis bli truffet i konkurransesaker slik at bøter ikke må betales før saken er endelig avgjort.

Artikkel 41

fastslår at Domstolen kan beslutte nødvendige midlertidige forføyninger i enhver sak den har til behandling.

DEL V ALMINNELIGE BESTEMMELSER OG SLUTTBESTEMMELSER

Artikkel 42

fastslår at de 7 Protokoller og 2 Vedlegg til Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen skal utgjøre en integrerende del av avtalen.

Artikkel 43

viser til at Domstolens statutter er nedfelt i Protokoll 5 til Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Denne er behandlet nærmere under pkt. 4.4. Artikkel 43 fastslår at Domstolen selv skal vedta sin forretningsorden, som skal godkjennes av EFTA-landenes regjeringer i fellesskap.

Artikkel 44

sier at den rettsevne, de privilegier og den immunitet som EFTA-landene gir EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen, er fastlagt i hhv. Protokoll 6 og 7 til Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Artikkel 44 gir også de to EFTA-organene kompetanse til å inngå hovedseteavtale med vertslandene.

Artikkel 45

bestemmer at setet for EFTAs overvåkingsorgan og EFTA-domstolen skal besluttes av EFTA-landene i fellesskap. Overvåkingsorganets hovedsete forutsettes å ligge i Genève, med en avdeling for konkurransesaker i Brussel. Setet for Domstolen er ikke fastlagt.

Artikkel 46

fastslår at Overvåkingsorganets kontraktsansvar reguleres av den nasjonale lovgivning som kommer til anvendelse på vedkommande kontraktsforhold. Ved ansvar som oppstår utenfor kontrakt i forbindelse med Overvåkingsorganets virksomhet, skal Overvåkingsorganet kunne pålegges erstatningsplikt. Bestemmelsen må ses i sammenheng med Ar-

tikkel 39, som fastslår at det er EFTA-domstolen som er kompetent til å fatte avgjørelser i slike saker.

Artikkel 47

fastslår at EFTA-landenes regjeringer i fellesskap skal fastlegge budsjettet for EFTAs overvåkingsorgan etter forslag fra Overvåkingsorganet og etter å ha rådspurt EFTA-landenes Parlamentarikerkomité. EFTAs overvåkingsorgan skal rådspørres om eventuelle endringer av det forslaget det har fremlagt. Vedtaket skal fattes før 1. januar i vedkommende budsjettår.

Artikkel 48

fastslår at EFTA-landenes regjeringer i fellesskap skal fastlegge budsjettet for EFTA-domstolen på grunnlag av forslag fra Domstolen. Vedtaket skal fattes før 1. januar i vedkommende budsjettår.

Artikkel 49

inneholder fremgangsmåten ved endringer av Hoveddelen og Protokollene 1 til 4 samt 6 og 7 til Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Slike traktatendringer krever godkjenning av alle parter. Fremgangsmåten ved endring av Protokoll 5 om Domstolens statutter følger av samme Protokolls Artikkel 44.

Artikkel 50

fastslår at dersom et EFTA-land opphører å være part i EØS-avtalen, skal det samtidig og uten videre opphøre å være part i Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Tilsvarende gjelder dersom et EFTA-land blir medlem av EF.

Videre fastsetter Artikkel 50 at de gjenværende avtaleparter i fellesskap skal foreta de nødvendige endringer i Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen.

Artikkel 51

fastslår at EFTA-land som slutter seg til EØS-avtalen også skal slutte seg til Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Betingelsene skal fastsettes av EFTA-landene i fellesskap. Tiltredelseserklæringen skal deponeres hos den svenske regjering, som også er depositar for Stockholmskonvensjonen.

Artikkel 52

pålegger EFTA-landene å rapportere til EFTAs overvåkingsorgan om gjennomføringen av Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen. Noen tilsvarende generell bestemmel-

Om samtykke til ratifikasjon av EFTA-avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen,
og EFTA-avtalen om Den faste komité

se finnes ikke i EØS-avtalen, men en rekke av de bestemmelser som er nevnt i EØS-avtalens vedlegg, forutsetter slik rapportering.

Artikkel 53

sier at Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen er utarbeidet i autentisk engelsk språkversjon. Avtalen skal ratifiseres. Før ikrafttredelsen skal det utarbeides autentiske

tekster på alle EFTA-landenes offisielle språk. Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen skal tre i kraft 1. januar 1993, under forutsetning av at alle EFTA-landene har deponert sine ratifikasjonserklæringer innen den tid, og at EØS-avtalen trer i kraft på denne dato. Dersom EØS-avtalen først trer i kraft senere, skal Avtalen om Overvåkingsorganet og Domstolen tre i kraft samtidig med denne, forutsatt at samtlige ratifikasjonserklæringer er deponert.